

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILA SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 30 juna 1939
God. X • Broj 26.

Vidovdanska misao znači i slobodu i ravnopravnost!

Nikad nije dosta podvlačiti značenje vidovdanske etike u današnjim vremenima međunarodnih sukoba i iznenađenja, te unutarnjih nastojanja za što bolje uređenje jugoslovenske državne zajednice. I najviši duhovni predstavnici najmoćnijih naroda, koji su dali čovečanstvu tolike genije i reformatore, poklonili su se pred moralnom snagom ideje, koja slavi najstrašniji svoj poraz, koja i u ropstvu živi od veličine žrtava koje su prignete na oltar narodne časti, i koja svu snagu za ponovno uskrsnuće crpi iz ubedenja, da stradanja koja su radije odabrala smrt, nego li da se dragovoljno pokore, moraju da budu nagrađena i pobjedom i veličinom.

Vidovdanska etika je u stvari najsublimnija sinteza apsolutnog herojstva i idealnog žrtvovanja koja ne računa ni sa prolaznim koristima, ni sa praktičnim kalkulacijama, već teži ka većem cilju oslobađanja od mraka i od zla i uzdiže se ka svetludskom i božijem. Zato i veli narodna pesma, da se knez Lazar prihvatio nebeskom carstvu, kao izvoru svih zemaljskih carstava, pa i ovog našeg današnjeg, sazdanog na tradicijama Vidovdana, pa baš zato i neoborivog! I samo one države i one slobode, koje počivaju na temeljima etike, kao što je naša, vidovdanska, mogu da budu neoborive i večite, — bez obzira na sve prolazne ugroženosti i pretnje. Svaka druga snaga, pa i ona koja raspolaže najsilnijim oružjem, proći će, kao što su prošle snage tolikih silnika u istoriji, čije je pravo bilo u topuzu, a od kojih danas nema ni traga. I samo oni narodi koji se okupe u spremnosti da podnesu i žrtve za ideal mira i pravde, bez obzira na trgovačke konjunkturu i smicalice, moći će da osiguraju sebi ponos, da su čovečanstvo izveli iz današnjeg bespuća. Bez vidovdanske etike nema dakle spasa ni napretka ni ostalom čovečanstvu, a našem narodu pogotovo!

Ali vidovdanska etika treba da nas vodi i u našim unutrašnjim nastojanjima. U njoj leži ključ za sva rešenja i lek za sve nesuglasice. U njoj su i pravda i sloboda, ljubav i jednakost, sloga i međusobno pomaganje, jedinstvo i napredak! Sloga i žrtvovanje su na Kosovu odnosili pobjedu, u liku Lazarevom, Miloševom, braće Jugovića i hrvatskog bana Ivana, sve dotle dok za vlast i nesloga nisu prouzrokovali poraz, u liku Vuka Brankovića. Da su sva krila i svi delovi vojske jednako i harmonično funkcionisali na Kosovu, naš bi narod odneo pobjedu, i pored deset puta jače turske vojske. To je istorijski dokazano. Jer turska vojska, pored sveg golemog broja, nije imala ni Miloša, ni Jugoviće, niti su, vodene moralnom snagom, k njoj dobrovoljno hrlele u pomoć vojske sa bosanskih i hrvatskih strana. A to je pouka i za danas: Budu li sva krila i svi delovi jednako i složno funkcionisali, naše će vojske, sa tradicijama Kosova, Gvozda, srpskih ustanika, Zrinjskog i Kajmakčalana, pobediti i najsnažnije neprijatelje i očuvati skupno stečenu slobodu.

I u glavnom organu HSS, »Hrv. Dnevnik«, ocenjena je ove godine sasvim pravilno misao vidovdanska, kao nešto veliko i duboko moralno, »što treba da služi za uzor i Hrvatima«, i što nesme da ima u sebi elemenata nasilja. U tom članku se kaže:

»Ako se Jugoslavija shvaća kao zajednička država Srba, Hrvata i Slovenaca, onda mora biti tako organizirana, da se u toj organizaciji odražuje volja svih triju komponenata i da njome budu svi tri zadovoljni. To je moguće postići samo onda, ako ona bude sporazumno uređena, pa stoga ideja sporazuma nije i ne može biti samo hrvatska ideja, koja se tek mora boriti za uvažavanje, nego državna ideja. Snaga je vidovdanske misli bila u njenoj etičnosti i pravdoljubivosti. Stoga će se vidovdanska misao afirmirati u srpskome narodu šamo onda, kad i on pridonese svoj jaki udio za pravedno uređenje odnošaja s hrvatskim narodom, tako da ti odnošaji počivaju na čvrstim temeljima prava, pravde i slobode«.

Da je tu naglašena još i misao narodnog jedinstva Srba, Hrvata i Slovenaca, dakle misao jugoslovenska, ma u kom obliku, mi bismo takvo pisanje pozdravili iz pune duše, u toliko pre što ta misao nebi ni najmanje oslabila ideju jednakopravnosti, na kojoj sporazumno i u zadovoljstvu svih triju komponenata treba da bude uređena Jugoslavija, nego bi je ojačala. Jer, pored pravde i slobode, Kosovo nam pruža i veliki nauk jedinstva i sloge! Samo u jedinstvu smo nepobedivi, što ne mora nikako da znači zapostavljanje ičeg što nam je istorija ostavila u baštinu. A kad se povratimo ka jedinstvu, onda ćemo videti, da vidovdansku misao nije potrebno Hrvatima stavljati kao uzor, jer je ona već davno i njihova! Sem što se na Kosovu prolevala i hrvatska krv, — zar Hrvati nisu jednodušno slavili Vidovdan pre 50 godina i pre 25 godina, u oči velikog rata; — i zar njihov kult Petrovog Gvozda i Zrinjsko-frankopanske pogibije, ne počiva na istim urođenim odlikama nepodleganja porazu i veri u snagu najviše žrtve?

Jedni smo, dakle, i u etici Vidovdana. I tek kad tu etiku sprovedemo u čitavom našem javnom životu i u svim našim međusobnim odnosima, bićemo svi slobodni, svi jaki, svi zadovoljni i svi nepobedivi!

Jugoslovensko Sokolstvo je najsvečanije proslavilo 550-godišnjicu Kosovske bitke

Ovogodišnji vidovdanski praznik, koji ujedno beleži i 550-godišnjicu kosovske bitke, bio je na najsvečaniji način proslavljen u čitavoj Jugoslaviji i svuda u inozemstvu gde žive jugoslovenski pripadnici i gde bježe jugoslovensko srce. U tim proslavama uzeo je udela ceo narod, sve državne vlasti, naša junačka vojska, sva nacionalna udruženja, ali niko nije u tolikoj meri učestvovao u njima radom i organizacijom, duhom i srcem, od jednog kraja Jugoslavije do drugog, — kao jugoslovensko Sokolstvo! Duh Vidovdana, njegov duboki nacionalni i čovečanski moral, njegove večite idejne snage, postale su sastavnim delom sokolskih nastojanja i zato je Sokolstvo Vidovdan počastilo kao izričito svoj praznik, na čijem kultu zasniva svoj rad za sadašnjost i budućnost.

Vidovdan u Miločeru

Sem velikih svečanosti na Kosovu, Vidovdanske manifestacije jugoslovenskog Sokolstva došle su naročito do izražaja u oduševljenim pozdravima, koji su, od ogromne mase naroda, sa Sokolstvom na čelu, bili upućeni našem Mladom Kralju, Petru II, uzdanici naroda i starešini našeg Sokolstva, u njegovom lepom dvoru Miločeru, na obalama jugoslovenskog Jadrana. Tamo su, u oči Vidovdana, a po inicijativi sokolske župe i sokolskih jedinica, sva okolna brda i sve krševite crnogorske planine, planule u moru svetla, da pred licem mladog Vladara, Sina Velikog Kralja Ujedinitelja, odaju počast senima kosovskih heroja i svih časnih vitezova, čija je krv uzidana u temelje velike Jugoslavije. Sva okolna sela i varoši bili su predstavljeni na ovoj svečanosti, a sokolska delegacija bila je primljena od Njeg. Veličanstva Kralja, da mu izruči pozdrav naroda i Sokolstva, dok su lađe, ispunjene sokolima, krstarile ispred dvorca, a oduševljeni sokolski »Zdravo!« razlegao se brdima i uvalama.

Proslava u ostaloj zemlji

I u prestonici, našem dičnom Beogradu, proslavljen je Vidovdan na svečan način, od svih zvaničnih krugova; a Sokolstvo Beograda, u koliko nije pošlo na Kosovo, u Ravanicu, ili na neku drugu vidovdansku manifestaciju, učestvovalo je na svečanostima svojih jedinica i na sokolskom prikazivanju »Smrti Majke Jugovića«.

Crna Gora, čija je sokolska župa na Cetinju prva dala inicijativu da

se pohodom na Kosovo proslavi 550-godišnjicu kosovske bitke, proslavila je ovaj svečani dan i kod kuće, pa su sve varoši i sela Crne Gore, gde ima sokolskih jedinica, učestvovala u toj proslavi. Na čelu te proslave isticalo se naročito Cetinje, gde su Sokoli buktinjama okrunili sve planine, sa gordim Lovćenom na čelu. Nakon pomena u crkvi održana je u cetinjskom Narodnom pozorištu svečana sednica Sokolske župe Cetinje i delegata svih sokolskih jedinica. Pošto je starešina župe, Gavro Milošević, sa velikim brojem Sokola iz Crne Gore pošao na Kosovo, svečanu sednicu je otvorio član župske uprave, brat Musakadić, a zamenik starešine, pukovnik Jovan Trišić, održao je odlično predavanje o kosovskom duhu i značenju Vidovdana za naš narod. Na svečanoj sjednici uzeo je učesća i ban Božidar Krstić, te ostali ugledni predstavnici vlasti i društava.

Sarajevo je proslavilo Vidovdan, pored zvaničnih svečanosti, još i na-

Svečanosti na Kosovu

550-godišnjicu kosovske bitke i svetih vidovdanskih žrtava proslavljena je na istorijskom Kosovu polju na najsvečaniji način i jugoslovensko Sokolstvo je ponosno, što je prvo dalo inicijativu za tu velebnu svečanost i što je u njenoj organizaciji i izvedbi uzelo najvidnijeg učesća.

Preko 100 hiljada naroda iz svih krajeva Jugoslavije, počevši od granica našeg klasičnog Juga, pa do Splita, Maribora i Subotice, uzeo je učesća u ovoj grandioznoj proslavi. Bili su tu na okupu predstavnici vlasti i vojske, sveštenstva i

ročitim pomenom na grobu heroja istorijskog Vidovdana g. 1914, koji je, sa ostalim nacionalnim društvima, organiziralo jugoslovensko Sokolstvo. Svečanu povorku, u kojoj su učestvovala mnoga nacionalna udruženja, a naročito Narodna odbrana, dobrovoljci itd., ispunjale su seoske sokolske čete, na čelu su išli sokolski barjaktari. Na grobu Principa i drugova su Sokoli Sarajeva odali najdublju počast uzvišenim žrtvama. Sarajevska župa priredila je i svečanu akademiju u počast Vidovdana.

Umesto jubilejnog vidovdanskog sleta, koji je, na žalost, morao biti odložen, Sokolstvo u Ljubljani je priredilo svečanu akademiju, na kojoj se odala počast žrtvama za izgradnju Jugoslavije, a čitavo slovenačko Sokolstvo je, u manjim ili većim priredbama, proslavilo 550-godišnjicu kosovske bitke.

I Sokoli Južne Srbije, ma da u ogromnom broju okupljeni na Kosovu, učestvovali su u proslavama po svojim jedinicama, jednako kao i sokolska društva iz okoline Manasije, Ravanice i ostalih mesta, gde su naročite vidovdanske svečanosti bile priredene. Sem toga su pojedina veća sokolska društva organizovala akademije ili javne vežbe, a na svim zvaničnim svečanostima Vidovdana, u Zagrebu, Splitu, Sarajevu, Sušaku, Mariboru i ostalim varošima, uzele su učesća sokolske povorke i sokolske delegacije.

slobodnih profesija, intelektualaca i manuelnih radnika, a najviše našeg svesnog seljačkog naroda, koji je najviše pridoneo osveti Kosova i koji je u najvećem broju hteo da se nađe na svetom tlu, na kome je niknula zavetna vidovdanska misao slobode, ujedinjenja i veličine jugoslovenske.

Cele noći je svet pristizao u Prištinu i na Kosovo polje i, ma da na samom polju nema nikakvog konfora, ljudi su noćili pod otvorenim nebom, svečano raspoloženi i sretni što mogu biti svedoci ovog svečanog dana. Stizali su predstavnici i članovi svih nacionalnih udruženja, naročito četnika, dobrovoljaca, Narodne odbrane, ratnika, invalida, Kola srpskih sestara, itd. Ali u najvećem broju stizali su Sokoli, u sokolskom odorama iz varoških jedinica i u narodnim nošnjama, iz seoskih četa, bodri i oduševljeni. Čitava okolina Gazi Mestana bila je prekrivena narodom, gde su improvizovani logori i mesta za prehranu, i gde se sve odvijalo u srdačnom i rodoljubivom raspoloženju, sa jednom jedinom misliju, da se što dostojanstvenije iskaže počast herojima, čiji primer treba da nam svetli naročito u današnjim uzburkanim vremenima.

Svečanost je počela liturgijom u Gračanici, na kojoj je činodestvo- vao Nj. Sv. Patrijarh Gavriilo, a za

Sokolske zastave u povorci na Kosovskoj svečanosti

to vreme su se na svečanoj tribini, na Gazi Mestanu okupili predstavnici vlasti i udruženja. Bili su prisutni izaslanici Nj. V. Kralja i Nj. Kr. Vis. Kneza Namesnika Pavla. Na svečanostima je uzeo učešća ministar vojske i mornarice, Milutin Nedić, te ministri Đuričić, Krek, Ce-

jović, Tomić i Altiparmarković. Sem toga bio je tu i maršal dvora, g. Boško Čolak-Antić, te ban vardarske banovine, Hajdukveljković. Veoma brojno bio je zastupljen generalitet, a došli su i delegati narodnog predstavništva, te izaslanici ogromnog broja naših nacionalnih udruženja.

Učešće Sokolstva u svečanostima

Pojedinosti o ovim svečanostima donele su sve naše dnevne novine, pa ćemo se mi ograničiti samo na prikaz učešća jugoslovenskog Sokolstva u njima.

Sem što je Sokolstvo dalo inicijativu za samu proslavu, i što je započelo prve pripreme, ono je u velikom broju pohrlilo na Kosovo polje, iz svih i najudaljenijih župa i jedinica. Naročito su brojno bile zastupljene župe Skoplje i Cetinje, pa zatim župa beogradska, a mnogobrojna izaslanstva stigla su još iz sokolskih župa Split, Novi Sad, Petrovgrad, Tuzla, Kranj, Maribor, Kragujevac, Ljubljana, Zagreb, Niš, Sarajevo i t. d.

Iz junačke Crne gore došlo je preko 2000 članova svih kategorija u sokolskim odorama i u narodnim nošnjama, sa deset društvenih zastava, pa su ti — crnogorski vitezovi bili naročito zapaženi i pozdravljeni. Iz skopske župe stiglo je također oko 3000 članova, na čelu sa starešinom Ivanom Branovačkim, dok je crnogorske Sokole predvodio starešina cetinjske župe, Gavro Milošević.

Na čelu delegacije Saveza Sokola K. J. nalazio se zamenik starešine, ing. Milivoje Smiljanić, a pored njega su bili još braća Dr. Milorad Dragić, ing. Radulović, Đura Brzaković, Voja Todorović, Radovan Dimitrijević, Dr. Milan Gorišek, Dušan Živković i t. d.

Odmah, pošto su predstavnici vlasti i udruženja stigli na Gazi Mestanu, dotrčale su sokolske štafete, lučonoše, koji su doneli sveti plamen iz Gračanice i Samodreže. To su bili članovi skopske i cetinjske župe, koji su sveti plamen predali svojim starešinama, Branovačkom i Miloševiću, a ovi su ga predali izaslaniku Saveza, Smiljaniću, da ga ovaj uruči patrijarhu Gavrilu, koji je na tom plamenu užgao voštanicu, ističući značaj kosovske vatre za naš narod.

Na Gazi Mestanu je održan zatim pomen, nakon koga je prvi uzeo reč episkop Emilijan, a zatim ministar vojske i mornarice, general Milutin Nedić.

Govor ministra vojske, prožet dubokim patriotskim osećanjem i ponosom, bio je često prekidan burnim ovacijama Kralju, vojsci i Jugoslaviji. Pošto je iznio istorijat kosovske bitke, general Nedić je naročito podvukao, da su se na Kosovu borili i Hrvati i Bosanci; ali da se ta sloga Jugoslovena pred opasnošću ostvarila, nažalost, suviše kasno i zato je došlo do katastrofe. To treba da nam bude pouka, da se na vreme složimo, pa da odolimo svakoj opasnosti. Ministar vojske je zatim

kazao, da je Kosovo stvorilo večnost našem narodu i da nijednu pobedu nije naš narod tako duboko u sru nosio, kao kosovski poraz. Da je Lazar pristao da bude vazal Muratov, bogat i bezbedan, mi ne bismo imali danas svetoga amaneta kosovskog, ni njegovih velebnih plodova!

Govorili su još Mihajlo Kijametiović; prištinski poslanik, brat Milan Glavinić i, na posletku, zamenik starešine Saveza Sokola, brat ing. Milivoje Smiljanić.

Govor br. M. Smiljanića

U svom govoru je brat Smiljanić ukazao na najvažnije momente kosovske bitke i izneo primer nenadmašnog junaštva i svetih žrtava ca-

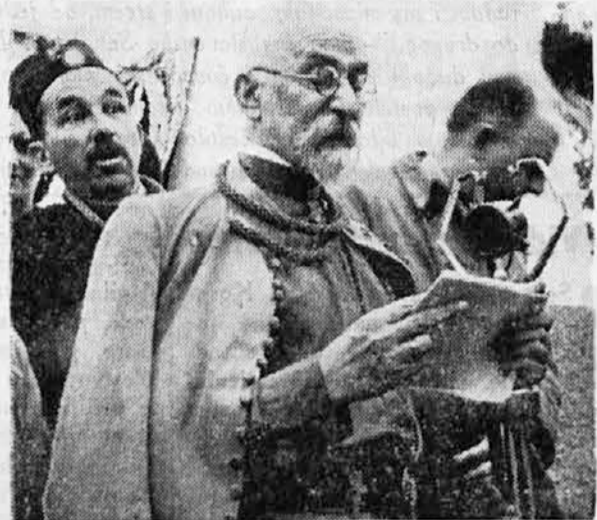
ševljeno klicanje Kralju, jugoslovenskoj vojsci, Jugoslaviji i Sokolstvu.

U defileu su učestvovali također i Sokoli, iz svih sokolskih župa, sa starešinstvom Saveza na čelu, i sa svima sokolskim zastavama, te sa tri sokolske muzike. Osim toga je u defileu uzeo učešća i veliki broj četnika, Narodne odbrane, ratnika i t. d.

Kad su završene glavne svečanosti, članovi sokolskih četa iz župe Skoplje, pod vođstvom brata Mirka Jovanovića, prikazali su sakupljenom narodu čuvene južno-srbijanske narodne igre, Rusalije i t. d., koje su bile srdačno pozdravljene od svih prisutnih.

Priredjen je još svečani banket, zatim trke, vatromet, bakljada i t. d. Na svemu tome je jugoslovensko Sokolstvo uzelo vidnog učešća, a naveče je Sokolsko društvo Priština priredilo svečanu sokolsku akademiju, koja je završena sa vrlo lepim uspehom.

Time su završene ove velebne sokolske i narodne svečanosti, na slavnim kosovskom razbojištu, ostavivši u srcima sviju prisutnih najlepši spomen i mnogo dubokog rodoljubivog i nacionalnog zanosa i vere.

Br. M. Smiljanić govori

ra Lazara, Miloša Obilića, braće Jugoovića i ostalih svetih vitezova, kojima se divio čitav svet. Podvukao je, da je Sokolstvo od prvog svog postanka visoko dizalo kult Vidovdana, a zatim je, iz bogate riznice naše narodne pesme, navodio najznačajnija i najlepša mesta, upućujući narod, da u kosovskoj epopeji u svako doba traži pouke i hrabrosti za rad i za žrtvovanje; a naročito da te pouke potraži u današnjim odlučnim vremenima, kada se tolike oblaci ukazuju u svetu. Konačno je završio zavetom, da će Sokoli ceo svoj život i rad posvetiti slozi i jedinstvu naroda, podizanju njegove snage i otpornosti, širenju bratske ljubavi, te odbrani pravde i slobode, za dobro, napredak i sreću Kralja i Jugoslavije!

Na spomenik palim junacima položen je ogroman broj venaca, a među njima i venac Saveza SKJ, te venci župa Skoplje, Cetinje i ostalih sokolskih župa. Posle toga sledio je defile trupa, koji je dao prilike za veličanstvene manifestacije i odu-

Vidovdan u Americi

Sokolsko društvo u Alikvipa, u Severoameričkoj Uniji, dalo je inicijativu za zajedničku proslavu Vidovdana, koja će se održati u nedelju, 2 jula u Alem Rak parku. Američki »Srbobran« donosi o tome opširan članak, ističući značenje Vidovdana i nabrajajući svečanosti koje se povodom ovogodišnjeg Vidovdana spremaju u Jugoslaviji. Na inicijativu društva u Alikvipu odgovorio je veliki broj naših narodnih udruženja u Americi, pa po svemu izgleda da će i naše američko Sokolstvo učestvovati na proslavi ovog velikog narodnog praznika na najdostojniji način.

POMEM BR. STEVANU ŽAKULI

Porodica poč. neprežaljenog brata Stevana Žakule daje danas, na Novom groblju, 40-dnevni pomen bratu Žakuli. Na tom pomenu uzeće u velikom broju učešća beogradske Sokolstvo, a naročito će biti zastupljen Savez Sokola, beogradska sokolska župa i ostale beogradske sokolske jedinice.

Uspeli slet Sokolske župe Zagreb

Prošle nedelje bio je Zagreb još jednom svedokom velebne manifestacije sokolske snage i discipline, te jugoslovenskog idealizma. Toga dana održan je slet Sokolske župe Zagreb. Ranim jutrom počeli su da pristižu posebni vlakovi na železničku stanicu, puni sokolskog članstva iz bliže i dalje okoline. Zapažen je veliki broj Sokola iz župe Karlovac i ostalih susednih župa.

Na stanici je gostima priredjen vrlo srdačan doček. Tom prilikom dolazilo je do dugotrajnih manifestacija Nj. V. Kralju i nedeljivoj Jugoslaviji. Također je izmenjeno više pozdravnih govora između gostiju i domaćina. Sa stanice kretali su učesnici u povorkama na Vilsonov trg, gde je iza Sokolane bilo zborna mesto.

U osam sati je, uz pratnju glazbe zagrebačkih Sokola, krenula ogromna povorka Klaićevom ulicom, oduševljeno pozdravljena od građanstva. Na čelu povorke nošeno je preko trideset zastava iz društava i četa. Ispred zastava stupalo je vodstvo povorke: načelnik župe Zagreb, br. Vajnhardt; načelnica Saveza, sestra Elza Skalarjeva; članovi starešinstva župe; delegat Saveza, brat Marko Sablić, starešina župe Karlovac; izaslanik beogradske župe, general Ljubomir Maksimović; župe Tuzla, Nikola Tadić; župe Sušak—Rijeka, Ivo Polić; župe Banjaluka, Zlatko Puvačić; župe Bijelovar, dr. Mihajlo Vukobratović; župe Novo Mesto, dr. Ivo Vasić; župe Ljubljana, Stane Flegar; župe Celje, Jože Smertnik i župe Kranj, Jaka Špicar.

Povorku je predvodio odred Sokola biciklista. U povorci su nastupali odoraši i odorašice, te brojni članovi sokolskih četa u živopisnim narodnim nošnjama, koji su bili vrlo toplo pozdravljeni od gledalaca.

U povorci, koja je bila vanredno duga, bilo je preko 3000 učesnika od toga oko 800 vežbača. Uz oduševljene manifestacije, povorka je prošla preko trga Kralja Aleksandra u Frankopansku ulicu i licom došla na Jelačićev trg, sa koga je krenula na Zrinjevac, pa Boškovićevom ulicom preko trga Kralja Petra, Zvonimirovom, Harambašićevom i Maksimirskom ulicom stigla na ogromni Stadion Kralja Aleksandra, koji je bio prepun Sokola i građanstva.

Na jutarnjim probnim vežbama su nastupili članovi Sokolskih četa, njih 550. Zatim 300 članova društava, 164 članica, 158 naraštajaca, 140 naraštajki, 500 dece i četa pitomaca Podoficirske škole Kraljice Marije. Glavna proba uspela je usvim tačkama.

Nakon, pokusa, priredjen je zajednički ručak na Stadionu, a onda su, učesnici posetili zoološki vrt i ostale znamenitosti Zagreba.

Čitav sat pre početka javne vežbe počeo se puniti sokolski stadion Sokolima i građanstvom. Prostrane tribine bile su pune. Na glavnoj tribini

primećeni su delegati Saveza i župa, predstavnici vojnih i civilnih vlasti, te nacionalnih i kulturnih institucija, Starešina župe, Dr. Oton Gavrančić održao je sjajan govor, pun jugoslovenskog rodoljubivog zanosa, koji je bio burno pozdravljen.

U četiri sata otpočelo je izvođenje programa pozdravom zastavi. Mase gledalaca pozdravljaju državnu zastavu ustajanjem. Nastupaju muška i ženska deca koja pobiru buran aplauz, za precizno izvođenje vežbi. Također je pozdravljen nastup naraštajaca i naraštajaka. Članovi sokolskih četa zadivili su gledaoce svojim vežbama. Naročiti interes pobudili su članovi višeg razreda Sokola II iz Zagreba, svojim vežbama na vratilu. Nastupile su zatim članice, pa članovi društava i starija braća. Sledeća tačka bio je nastup pitomaca Podoficirske škole. Ogromne tribine i čitav veliki Stadion prosto se prolamali od oduševljenih manifestacija jugoslovenskoj narodnoj vojsci i njenom vrhovnom Zapovedniku Nj. V. Kralju Petru II.

Ovim sletom postignut je vanredan moralni uspeh. Oko 5000 Sokola, koliko ih je bilo na sletu, pokazali su opet pred mnogobrojnim građanstvom svoju sokolsku moć, svest i disciplinu. Zagrebački Sokoli mogu njime da se ponose.

Соколи београдске жупе у Раваници

Сokolство београдске жупе прославило је 550 годишњицу Косовске битке са делегатима многих својих друштава и чета у манастиру Раваници у Срему.

Пре подне соколи су учествовали у црквеном помени изгинулим косовским херојима. По подне у 3 часа бр. Петар Лозјанин, у име жупе отворио је пригодним говором овај соколски збор пред манастиром и поздравио сачувану заставу бившег митровачког соколског сокола, која је била прва и једина застава друштва горње жупе.

У име Савеза Сокола бр. Бранко Чипчић, одржао је говор о значају Косовске трагедије и поукама за будућност.

Брат М. Мандић, говорио је у име жупе Нови Сад о задацима Соколства у садашњости.

У име Ж. П. О. говорио је бр. Милан Мајсторовић: О Видовданској мисли.

Бр. Ђорђе Јовановић, начелник чете Лешница истакао је значај косовског предања у прошлости и садашњости.

Гуслар бр. Мрванић рецитовао је песму победници Косова и отпевао једну песму уз гусле.

У овој соколској национал. свећаности учествовала су и два певачка друштва: Стражилово и певачко друштво из Сремске Митровице.

И поред ружног времена рачуна се да је поред Сокола било око 2000 других слушалаца.

Veliki defile vojske, sokola i viteskih udruženja na Kosovu polju

После Видовдана

И ове године наше је Сокољство прославило Видовдан, на достојанствен начин, као што је одувек прослављало овај наш највећи и најзначајнији национални празник. Извештаји о одржаним прославама и осталим приредбама најбољи су доказ за то. Нисмо ни издалека у могућности, да региструјемо све те извештаје, што на концу и није тако важно, јер ће све те прославе остати најјаче забележене у срцима оних, који су им присуствовали.

Жалећи што ове године нисмо били у стању да одржимо велики Покрајински слет нашега Сокољства у Љубљани, не зато, што то нисмо МИ хтели, — ми смо манифестирали своју снагу и спремност на другим местима, нарочито на Косовом пољу, том најсветијем месту нашега народа. Прослава 550-те годишњице Косовске битке била је уједно и најлепши реви сокољске снаге, моћи и лепоте.

Они, који су се на Видовдан напали на Косову пољу, осећају су понос што се налазе на најпосвећенијем тлу, што га је само један храбри народ могао крвљу да посвети у беспримерној борби са силовом, која је била далеко моћнија од њега. На гробовима Цара Лазара, девет Југовића, старог Југ-Богдана, Милоша Обилића и толиких других јунака, сокољско је срце морало живље да закуца, а душа да се напуни поносом, што смо припадници онога народа за кога ће историја говорити вековима, да је вика „без голема мријести јада...“

А велики број оне наше браће која су Видовдан прослављала код својих кућа и по нашим сокољским домовима, осећао је исто у души. Тога су се дана нашли у духу окупљени Соколи од Јадрана до Балкана; из села и градова. Свима је пред очима лебдела величанствена визија Косова поља, Петрове горе и Господетског Поља, као заветних Видовдана југословенског народа, свих Срба, Хрвата и Словенаца. И сви као да су осећали близину оних историских збивања, која су временски тако далеко, али идејно врло близу. Сваки је Соко и овог Видовдана морао да положи т.ј. да обнови положени завет, да ће увек радити у духу заветне сокољске и југословенске мисли.

Данас када видимо, да се тако мало држи до задане речи, када су морални принципи угрожени баш од оних, који су први јужни да их се придржавају, данас више него икада морамо ми Соколи да будемо носиоци традиционалних сокољских одлика, честитости, слободарства, дубоког националног осећања и братске љубави.

Па када остављамо за собом још један Видовдан, обновимо у души и мислима све оно што смо осетили на тај велики дан, и кренимо даље нашим путем, кога су нам дубоко зацртали хероји и јунаци свих наших Видовдана, свију Косова нашега народа. Тако ћемо најбоље моћи да послужимо своје народу, да испунимо свој завет и намиримо наш дуг Отаџбини.

Овим мислима појимо у нову Видовданску годину, коју омет морамо да испунимо радом за добро Краља, Народа и Отаџбине, не губећи из вида да се **СВЕ ВИШЕ БЛИЖИМО КРАЈУ СОКОЛСКЕ ПЕТРОВЕ ПЕТОЛЕТКЕ, КОЈУ ХОЋЕМО И МОРАМО ДА КРУНИШЕМО НАЈСЈАЈНИЈИМ ВИДОВДАНОМ ШТО ГА ЈЕ ИКАДА НАШЕ СОКОЛСТВО ПРОСЛАВИЛО.**

J. M.

Сокољство у Јужној Србији за време Турака

„Политика“ од 23 јуна доноси занимљив чланак о оснивању и раду Сокољства у Јужној Србији. 1909 године у Приштини се основало Сокољско друштво, настојањем Рајка Караклајића учитеља из Скопља, коме су помогли између осталих Стојан Капетановић, учитељ и Симо Угаревић, свештеник.

Занимљиво је, да је питање сокољске униформе решено на тај начин, што су Соколи морали носити фесове, војничке летње блузе и кратке панталоне, јер турске власти нису дозвољавале ношење сокољске одоре. У правим сокољским одорама нишли су Соколи само на слетове у Загреб, 1911 и у Праг, 1912 године.

За врем турске владавине Соколи су одржали само једну јавну вежбу у Приштини и слетове у Грачаници и Девичу. Иначе су морали да вежбају у затвореном простору.

Прослава тридесетгодишњице Сокољског друштва Скопље-Матица

Сокољско друштво Скопље — Матица прославило је 25 ов. м. на врло свечан начин 30-годишњицу од свога оснивања. Увече 24 ов. м. кроз главне улице Скопља прошла је бакљада са сокољском музиком на челу, бурно и одушевљено поздрављена од грађанства. За време псоворке приређен је и успео ватромет.

25 ов. м. пре подне одржано је благодарење у цркви Свете Богородице после чега је у сокољском дому Матице освештана спомен-плоча са именима оснивача Матице. Ту се налазе, поред осталих, имена Рајка Караклајића, првог оснивача сокољства на Југу, Алексе Станишића, бившег бана, Трајка Трифуновића, Божицара — Дарка Стојковића, Тодора Младеновића, Александра Ристића, Мимитрија Бошковића, Данила Поповића, Петра-Ано Јаковљевића, Тодора Јовановића, Димитрија Барбуловића.

Одржана је затим свечана седница, којом је руководио агилни старшина друштва, бр. архитекта Стеван Газикаловић, који је поздравно присутне бираним речима. Прочитани су поздравни телеграми, који су поводом прославе упућени Њ. В. Краљу Петру II, Министарству за физичко васпитање народа и Савезу Сокола К. Ј. После је изасланик Савеза, бр. Мирослав Војиновић одржао кратак говор у коме је евоцирао извесне моменте из живота Сокољства на Југу. Бр. старшина жупе, Иван Брановачки, је евоцирао у своме говору успомене на поједине живе и мртве сокољске осниваче и раднике у Матици. После је

жупски просветар бр. Мирко Јовановић одржао необично лепо предавање о развоју Сокољства на Југу и учешћу Матице у развијању Сокољства. Бр. Живојин Голубовић, тајник Матице, одржао је кратак говор у коме је изнео суштину сокољског рада и замолио присутне родитеље да своју децу упућују у што већем броју у соколане. Бр. Живојин Милојковић, просветар Матице одржао је говор у коме је споменуо историјат Матице од 1912 до 1939 године. После тога, старшина бр. Газикаловић је закључио свечану седницу.

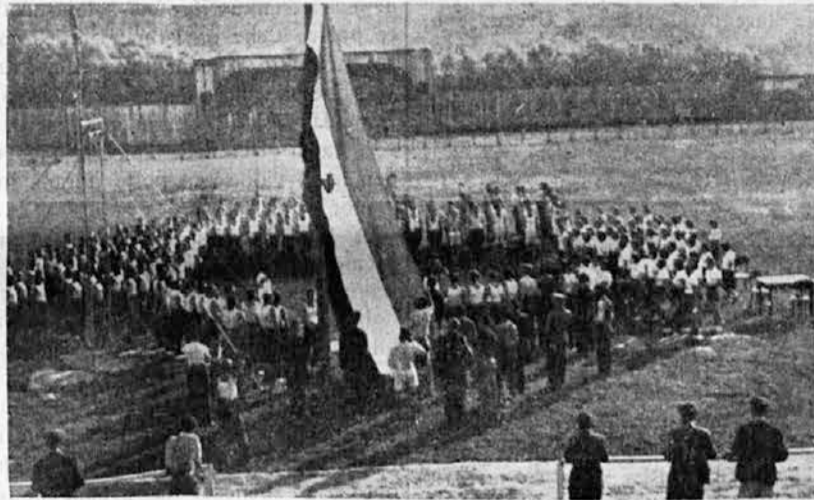
Поподне су Соколи положили венце на споменике Блаженопочивших Краљева Петра I Ослободиоца и Александра I Ујединитеља. У 5 часова на сокољском стадиону одржана је јавна вежба којом су приликом саопштени и резултати жупских утакмица и подељени дипломе. Увече је Матица у Народном позоришту приредила академију.

Вл. П. С.

Жупске утакмице у Скопљу

У недељу 24 ов. м. одржане су у Скопљу жупске утакмице на слетишту. Укупно се такмичило: 21 друштво и 5 сеоских сокољских чета. Мушких такмичара било је 274, женских 132, чланова чета 30; — укупно 406 такмичара. Резултати такмичења су следећи:

Прво место је извојевало друштво Скопље II — Ханријево, чије је одељење чланова постигло највећи број бодова и добило заставу као

Takmicari župe Skoplje pozdravljaju zastavu.

прелазни дар. Остала одељења чланова пласирала су се овим редом: Скопље — Матица, која је досад имала заставу, Куманово, Велес, Призрен и Штип. Мушки нараштај: Скопље — Матица, која је добило заставу као прелазни дар, Штип, Охрид. Женски нараштај: Скопље II — Ханријево, која је добило златан пехар, Призрен, Скопље — Матица, Чете: Буково (Битољ), која је добила сребрни венац дар Блаженопочившег Витешког Краља Александра I Ујединитеља, Побужје и Биштрица. Чланице: Скопље-Матица и Штип.

Ове утакмице су биле прави испит Сокољства на Југу и резултати, који су постигнути најбоље сведоче колико су такмичења схваћена озбиљно и колико се по нашим јединицама право сокољски дела. Утакмице су организоване као што се само желети може, а започела су тачно у 6 часова ујутру дизањем заставе. Онда је бр. начелник жупе, инж. Војислав Пајић, одржао говор у коме је истакао важност оваквих такмичења и изразио задовољство што је овогодишњи поклич за утакмице имао одличног одзива. Затим је дао реч савезном изасланику, бр. Мирославу Војиновићу, који је такмичарима зажелио много успеха и чврстине у будућем раду по њиховим јединицама. Најзад, проговорио је неколико речи и старшина жупе, бр. Иван Брановачки. Што треба нарочито поздравити, јесте непристрасност и висока спремност сокољских судија, чему је допринео и једнодневни тецај жупе за судије. Иначе, то су све искусни сокољски радници са нашег Југа.

Општи утисак, који су утакмице оставиле на сокољске стручњаке као и остало грађанство, које их је у великом броју и са интересом пратити, јесте одличан и он може служити на понос Сокољству наше Јужне Србије.

Новина код ових утакмица била су усмена такмичења свих такмичара, којом је приликом Сокољство Јужне Србије, према речима бр. жупског просветара, положило национални испит, јер је показало пречишћене појмове у односу на наше основне сокољске предмете: идеологију, историју и организацију. Овај испит су обавили код свих 406 такмичара браћа Мирко Јовановић, жупски просветар и Владимир Покорни-Салабов, члан ЖПО.

Вл. П. С.

Омладинци из Старе Србије и српске Македоније пре ослобођења од 1912 године

Као што се појавио омладински покрет у Србији крајем прошлог века, слични покрети омладински, само са малим задоцњењем, појавили су се и у другим југословенским покрајинама: у Босни, Хрватској, Словенији, у Далмацији, Црној Гори, па и у Старој Србији и Српској Македонији, данас Јужној Србији. Свуда је омладински „кипећи патриотизам“ захватао преко омладине, која није знала ни за меру, ни за границу, и старије, па и најстарије наше људе. Но док су подухвати у другим нашим покрајинама познати, обележени у историји, као и у уметничкој литератури, подухвати омладинаца из данашње Јужне Србије пре њеног ослобођења остали су скоро и незапажени, мање обележени. Омладинци, припадници разних тајних и јавних организација, пре ослобођења Јужне Србије, после њеног ослобођења схватили су, да је њихов идеал: ослобођење и уједињење са Србијом постигнут, и да је са тим њихова улога завршена на том послу. Како је настало ново доба, сматрали су они, да треба са те позорнице као певачина и организација да се повуку, те да би се могли на истој одиграти и нове улоге, неминовне у Јужној Србији после њеног ослобођења. Али зато не треба за-

боравити оно што је српска омладина из ових наших покрајина радила пре њиховог ослобођења. Ако би историчар покупио и објавио све њене подухвате, видело би се, да и та наша омладина није изостајала и да је деловала као и она у другим нашим покрајинама.

Омладински покрети у покрајинама изван Србије постали су нарочито динамични од 1903 г., по доласку на српски престо Петра Карађорђевића. Тада је омладина можда потсвесно дошла до сазнања, да је настало ново доба за српство и за југословенство. Политичке прилике у разним нашим покрајинама давале су потстрека тој омладини да буде динамична и импулсивна. Али не треба сметнути с ума, да је таква ослонца, та Архимедова тачка, била слободна Србија, та малена, али слободна са доласком династије Карађорђевића; матица која оберучке прихвата и обилно помаже. Отуда стремљења омладинаца из свих покрајина, да дођу у Србију, било појединце, било пак групно, преко певачких друштва, преко ђачких и студентских организација, за време државних или других прослава. Омладинцима је тада показивана Србија, какву су је они замишљали, па су се они на врелу напа-

јали духовно и стицали су храброст и веру, да ће се преко Србије ипак доћи до ослобођења и уједињења. Тако напојени враћали су се ти омладинци у своје завојнице, да би тамо поставили свој патриотски подухват до самопрегора, до жртава.

И омладина из Јужне Србије добила је полета за шири такав свој рад тек 1903 године. Тада почиње јача организација четничке акције, којој омладинци прилазе листом, како они који су на школовању у Србији, тако исто и они по школама у неослобођеним крајевима. Негде су ти омладинци радили у тајним својим ђачким малобројним организацијама, негде у јавним школским удружењима, или у оним која су створена у заједници са грађанством, а негде пак појединачно и на своју руку. У успомену су ми другови из разних српских гимназија и других школа, који су пазарним даном, празником и недељом одлазили, иако малолетни, да се кришом вежбају у рукању оружјем и у бацању бомби, негде у неком пространим хану. У успомену су ми другови, који су из школских клупа одлазили у чете, а после се поново враћали у клупе школске, као да ништа није било. У успомену су ми другови студенти, који су преко лета одлазили у чете, или их водили, организовали их, а преко зиме би настављали студије на универзитету у Београду. По свршетку

студија они су постајали супленти гимназија у Скопљу, Битољу, Солуну, у Призрену, не схватајући шта ће од њих бити ако буду откривени. Сећам се како су једног таквог суплента осудили да буде обешен на мосту у Скопљу, а тај је имао куражи да се ратном суду ипак пријави, јер је био осуђен у отсуству. Другога су ухватили негде код Гостивара, када је вршио преглед школа, ставили су му тешке ланце и велику гвоздену карику преко врата, па су га тако довели да га суде...

Омладински подухвати у Јужној Србији стварали су се тек преко школе. Преко школе је једино тада било могуће доћи до књиге, створити читаоницу, певачко друштво. Јер школе су ипак биле заштићене, под присмотром српских конзула. Изван школе није било могуће вршити макакву јавну организацију све до 1908 године. Тада настаје ново доба, те се те године све наше тајне организације, на молбу Младотурских револуционара, откривају нашем вољом, јер смо мислили да је та револуција искрена и добронамерна. Преварили смо се, јер смо после тога изгубили на мучки начин многе наше драгоцене главе.

Ни сокољство се није могло организовати у Јужној Србији пре 1908 године. Дотле се ни гимнастика није смела по школама предавати како ваља. Дотле смо по

школама већ имали добре хорова, па смо приређивали и јавне концерте, али јавне гимнастичке вежбе смо могли приказати тек после 1908 године. И Сокољство је почело још у току 1909 године да се организује преко школа. Соколи су носили своје ђачке униформе, са тробојком преко груди. На главама су тада ђаци носили турске фесове, те су тако мање падали у очи. Али када би скопски паша видео како ти наши ђаци у двојним редовима марширају улицама, певајући понекад и наше патриотске песме, само нешто прекројене, узвикивао је својој окоolini: — *Бак, бак! Срп аскери! Требало би да се постарамо бар и тајин да им долази из Србије. Ристовац је близу, долазио би им још врх!*

Тек када је организовано сокољство, приређиване су и прве јавне приредбе. Оне су увек успевале и биле су од огромног значаја. Те су приредбе бивале увек уз хорско певање, или уз пратњу музике. Присуствовале су увек званичне власти, а кад би се међу њима нашао који босански муслиман, и он би се одушевљено. Један такав наступ наших сокола и соколица из Скопља био је и у Новом Саду на дан три Јерарха 1912 године. Тада су били позвани у госте омладинци из разних крајева, па и певачко академско друштво „Обилић“ из Београда. Та је приредба на Три Јерарха у

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Sokolsko društvo Sanski Most posvetilo je prošle nedelje Sokolski dom, u prisustvu izaslanika Nj. V. Kralja, generala Vojislava Kostića; ministra za fizičko vaspitanje narodna, Čejovića, zatim ministra Br. Miljuša, te brojnog Sokolstva i građanstva iz Mrkonjićevе Krajine. Zapaženi su i pretstavnici Senata i Narodne Skupštine. Nekoliko hiljada učesnika, koji su se dovezli specijalnim vlakovima, prisustvovali su osvećenju doma, koga je obavilo sedam sveštenika. Pored ostalih održali su govore: izaslanik Nj. V. Kralja, general Kostić, ministri Miljuš i Čejović, pretstavnici Senata i Skupštine i dr. Posle osvećenja priređena je manifestaciona povorka. Posle podne je održana uspela javna vežba, a naveče se u Sokolskom Domu prikazivala »Koštana«.

Sokolsko društvo Korčula održalo je prošle nedelje javnu vežbu, koja je dala jasnu sliku moći i veličine jugoslovenske i sokolske misli na obalama našega Jadrana, a specijalno na ostrvu Korčuli. Sve kategorije izvele su precizno svoje tačke, naročito naraštaj. Ukupno je nastupilo 258 vežbača svih kategorija, koji su bili srdačno pozdravljeni od mnogobrojnog građanstva. Također su nastupili članovi čete iz Pupnata i Račišća. Kruna pak uspeha postignuta je nastupom pitomaca Mornaričke škole »Kraljevića Tomislava«. Za ovaj nastup ide zasluga kapetana br. Iva Rendića, novog upravnika škole. Pitomci su izveli dve tačke, koje je sastavio narednik Šime Bobić.

Uspehu ove javne vežbe doprineli su, pored ostalih, zamenik načelnika br. Stijepo Ivančević, vredna vodnica naraštajki sestra Vanda Vinja, učiteljica, prednjak br. Zvonko Orlić i neumorni naraštajac br. Zdravko Stanić.

Sokolsko društvo Apatin priredilo je prošle nedelje javni čas, na kome su uzeli učešća, pored domaćih, i vežbači iz Sombora, Bačkog Monoštora i Sente, te deca osnovnih škola iz Apatina, Starara, Kupusine, Doroslava i Bogojeva. Sokolsko društvo Sombor došlo je sa obe svoje fanfare, a četa Sonta sa naraštajskom fanfaram. Posle probe prošlo je članstvo u povorci kroz mesto do Opštine, gde je održano nekoliko govora, praćenih oduševljenim manifestacijama Nj. V. Kralju, Jugoslaviji i

Новом Саду била у исто време и патриотска и српска манифестација нашега народа. У памети ми је још и сад присуство аустријског полицијског комесара на тој приредби и његово, како ми је изгледало, немоћно протестирање, јер је видео и слушао само патриотске манифестације и српске поклике. Тада је група љака из Скопља постигла нарочити успех својом песмом и игром. Они су поред осталог изводили „Косаче“. Студенти из Старе Србије и Македоније, чланови „Обилања“, ликовали су, а наставници који су ту групу довели били су предмет нарочите пажње. „Обилањ“ је све брђио војом химном „Хеј трубачу!“ Патриотизам је доста кипео. Новосађани су били отворили своје гостилице куће и као да су тада гостили целокупно Српство! И тада је један омладинца узвикнуо: — Ја сам син великог народа! Тек сада то видим! Српски је народ велики душом, он мора бити велики и бројно! Он се мора ујединити, а из тога ће нићи Југославија!

И ујединили смо се! Са много жртава и из разних наших крајева. И Косово је опет наше, како је и било. Многе су жртве поднели и наши омладинци за то наше ослобођење и уједињење. Њима посвећујем ове ратке на дан данашње прославе 550-годишњице од Косова!

Др. Томо Смиљанић-Брадина

Sokolstvu. Pored ostalih, održali su govore delegat župe Novi Sad br. Milan Radić, br. Dr. Matija Paden, starešina mesnog Sokola i g. Svetislav Radošević, sreski načelnik.

Posle podne održan je javni nastup sviju kategorija, koji je uspeo u svakom pogledu. Ova sokolska svečanost u Apatinu ima svoje duboko nacionalno značenje, a završena je pevanjem »Hej Sloveni«.

Sokolsko društvo Medvode proslavilo je, 25 juna, dvadesetogodišnjicu postojanja, na veoma svečan način. Sokolska povorka je krenula kroz sela Svetje, Goričane, Vaše, Presko i Medvede, pa se vratila u Sokolski dom gde je održan javni zbor. Starešina Franc Sešek je održao odličan govor, a posle podne je na letnjem vežbalištu priređena vežba, uz osvećenje naraštajске zastave, kojoj su kumovali sestra Silva Podvizova i brat Ciril Brajković. Prosvetar, Stane Trampuž, održao je lep govor o zadacima Sokolstva, a vežbe svih kategorija su bile odlično izvedene i oduševljeno pozdravljene.

Sokolska četa u Višnjicevu, matično društvo Šid, priredila je 18 o. m. lepu i značajnu sokolsku svečanost. Toga dana osvećena je zastava dečje kategorije i održan prvi javni čas.

Osvećenje zastave, koju je poklonio upravitelj osnovne škole br. Dušan Mali, izvršeno je na otvorenom mestu, pred seoskim krstom. Tom prilikom održani su brojni govori i deklamacije. Masa sveta stajala je za to vreme na jakom pljuskaju kiše. Posle toga je održana javna vežba na kojoj su sa uspehom nastupile sve kategorije vežbača. Uveče je održana akademija sa biranim programom.

Bilo je predviđeno, da se korporativno pode na mesno groblje i tamo položi venac na grob slavnog narodnog guslara, Filipa Višnjica, ali se od toga moralo odustati zbog ne vremena.

Sokolsko društvo Ljubljana-Vič priređuje u okviru proslave svoje tridesetogodišnjice svečanu akademiju, koja će biti održana u subotu, 1 jula, na vežbalištu ljubljanskog sokola. — Sokolsko društvo Ljubljana-Gornja Šiška otvoriće na vrlo svečan način svoj novo podignuti dom 16 jula.

Sokolsko društvo Duga Resa održalo je 11 o. m. jednodnevni tečaj za vodnike dečjih kategorija pod vođstvom načelnika br. Filipa Koka i njegovog zamenika br. Hanaka Augusta. Tečaj je trajao 10 časova a prisustvovali su mu 2 člana, 2 članice, 4 naraštajaca i 5 naraštajki.

Sokolsko društvo u Bosanskom Brodu održalo je javnu vežbu, na kojoj su nastupili i Sokoli iz Slavonskog Broda, Dervente i Liješća. Javni nastup posmatrao je velik broj građanstva.

Sokolsko društvo Metlika svečano je proslavilo 60 godišnjicu bivšeg svog zaslužnog starešine brata Daka Makara 22 o. m. Tom prilikom je održano više govora, između kojih je naročito srdačan bio govor sadanjeneg starešine br. Naceka Hočevara. Svi prisutni su istakli zasluge svečara za podizanje sokolske i nacionalne misli u ovim krajevima.

Sokolsko društvo Črnomelj priredilo je 11 o. m. letnji javni nastup, na kome su uzele učešća i brojne okolne sokolske jedinice. Sve tačke izvedene su vrlo precizno. Veliki broj prisutnih toplo je pozdravio izvođače.

Sokolska četa Budinščina javlja, da je prošle nedelje u tamošnjem Sokolskom domu priredio diletanski otesek Hrvatskog katoličkog narodnog saveza iz Varaždina vrlo uspešno pretstavu »Kod kapelice«. Komad je ponovljen uveče još jednom pred punom Sokolanom.

Iz slovenskog sveta

PRILIKE U ČEŠKOJ

Državni protektor von Nojrat objavio je nedavno naredbu o arizaciji imetka u Češkoj i Moravskoj, a nemački listovi objašnjavaju, da se to dogodilo zato, što češka vlada u protektoratu, u svojim projektima zakona o uredjenju jevrejskog pitanja, nije bila dovoljno radikalna. Međutim češki listovi se boje, da će protektorova naredba o arizaciji ići na štetu Čeha, jer će jevrejski imetak na čistom češkom tlu prelaziti u ruke Nemaca, a ne Čeha.

U vezi sa time značajan je članak, što ga je u listu »Der neue Tag« napisao visoki činovnik nemačkog protektorskog ureda, Dr. Blaschek, a u kojemu se kaže, da Česi treba da izbiju iz glave da će pregovaranjem moći nešto postići. Oni sami su trebali da izradе jevrejski zakon kakav odgovara nemačkom gledištu; a pošto to nisu učinili, protektor je uzeo stvar u svoje ruke. Mnogi u Češkoj misle, da mogu još da vode politiku propagande, pomoću letaka, tajnih pisama itd., te da pokazuju dvostruko lice, ali to treba da prestane. Ako stranka Narodne solidarnosti, ili češka vlada, ne budu umeli da se odreknu pomisli na neke pregovore, ili ne budu znali, da se usklade u krug nemačkih životnih interesa, neće moći da se izbegne mogućnost, da se na njihovom mestu dovedu posve novi ljudi. Ovaj članak nemačkog lista uzima se kao pretnja, da se dovedu na vlast fašisti, te da se likvidira i Dr. Haha i partija Narodne solidarnosti, i njen šef, g. Hrubí.

Za dokaz o tome navodi se i činjenica, da su fašisti počeli izdavati u Pragu list »Vlajka«, koji najžešće napada stranku Narodne solidarnosti, te poziva Čeha da istupe iz nje, pošto su tamo sve sami bivši demokrati, liberali, masoni, itd. Kada se zna, da fašisti nemaju nikoga uz se i da ih »Der neue Tag« iz dana u dan hvali vidi se najbolje otkuda im pomoć i inicijativa.

21 juna je mesto pred gradskom većnicom u Pragu, na kome je bilo pogubljeno 26 čeških husitskih rodoljuba, nakon bitke na Beloj gori, bilo prekrto cvećem, što su ga goleme mase praškog građanstva donosile jednako kao i na obilježni Husov spomenik. Nemački listovi vide u tome novu demonstraciju, za koju optužuju »beneševsku propagandu«.

»Narodni Listy« javljaju da su nemačke vlasti zabranile prikazivanje Smetanove opere »Libuša«, zatim simfonije »Moja otadžbina« i svih dela K. Čapeka. — Imenovana je naročita komisija koja će kontrolisati uvoz strane štampe u Češku, koji će biti sveden na minimum.

DR. TISO PROTIV TAJNE PROPAGANDE

Slovački pretседnik vlade, Dr. Tiso je održao pred par dana u Trenčinu govor, u kome je ponovo napao propagandu letaka i šaputanja koja se širi u Slovačkoj protiv sadašnjeg stanja. Rekao je da je i u samom Trenčinu otkrivena potajna štamparija, gde su se fabrikovali takvi letci, te da zna za čitav niz kavana i krugova, u kojima se vodi akcija protiv vlade i napada se Nemačka. Zapretio je, da prevratnici moraju da drže jezik za zube, jer da je slovačka vlada u stanju da ih najstrožije kazni.

Seoski sokoli i sokolice na sletu na Kosovu

Smrt Dr. Mehmeda Spahe

Jučer je iznenada umro u Beogradu, Dr. Mehmed Spaho, ministar saobraćaja i jedan od najuglednijih jugoslovenskih političara i državnika.

Počivši Dr. Spaho je još kao dak počeo da se bavi političkim pitanjima pa je svojom inteligencijom i organizatorskim sposobnostima stekao u brzo vrlo lep glas među jugoslovenskim muslimanima iz Bosne i Hercegovine. Taj njegov ugled neprestano je rastao i, kad je nakon oslobođenja, počeo da se organizuje partijski život u našoj zemlji, Dr. Spaho se u brzo našao na čelu političke organizacije bosanskih muslimana, pošto je već godine 1917 ušao u Muslimansku narodnu organizaciju. G. 1918, Dr. Spaho izabran je za člana Narodnog Veća u Sarajevu, posle oslobođenja postao je poverenik za trgovinu i poštu u zemaljskoj vladi za Bosnu i Hercegovinu. Ujedno je izabran i za člana Privremenog narodnog predstavništva, i od tog doba je neprestano biran za narodnog poslanika.

Poč. Dr. Spaho je bio više puta ministar u različitim vladama, ali je najdulje vremena zapremao resor saobraćaja, u kome je bio neobično agilna, tako da se za mnoge reforme u našem saobraćaju ima da zahvali njegovoj agilitnosti, ljubavi za rad i organizatorskom smislu.

Kao šef muslimanske jugoslovenske zajednice iz Bosne i Hercegovine, poč. Spaho je mnogo radio na vaspitanju muslimanskog stanovništva, te na njegovom nacionalnom, privrednom i kulturnom podizanju. Rado je pomagao sve nacionalne ustanove, bio je poznat kao čovek susretljiv i širokogrudan, pa je u više mahova, kao ministar saobraćaja, izišao u susret i željama jugoslovenskog Sokolstva. Poč. ministru Spahi sprema se svečana sahrana, u kojoj će uzeti učešća svi slojevi našeg naroda.

IZBOR TAKMIČARA ZA SOFIJU

Prošle nedelje održane su u Beogradu izbirne utakmice za sastav naše gimnastičke reprezentacije, koja će se 8 jula takmičiti sa reprezentacijom Bugarske. Nastupilo je 9 takmičara naše »B« garniture. Utakmice su u svakom pogledu uspele, a vodio ih je Ivan Kovač, zamenik saveznog načelnika.

Po završenim utakmicama proglašen je ovaj rezultat:

Stjepan Boltžar (Zagreb), 53.50; Mihočinović Rade (Beograd), 52.25; Jelić Drago (Zagreb), 50.55; Lesjak Franjo (Celje), 50.40; Lapajne Franje (Maribor), 49.15; Momčilović Milan (Osijek), 48.95; Kovačević Boško (Sarajevo), 48.95; Vitek Gvido (Ljubljana), 47.45 i Jovin Borislav (Sombor), 45.85 bodova.

I. S.

Dne 1 jula o. g. održaće se u Beogradu, u Sokolskom domu Beograd Matica (Deligradska 27), u 8 sati, izbirne utakmice za sastav vrste članica SSKJ za susret u Sofiji. Za pomenute utakmice imamo prijavljenih 19 sestara i to iz župa: Ljubljana 8, Beograd 5, Zagreb 3, Kranj 1, Petrovgrad 1 i Skoplje 1. Za vrstu će biti izabrano najboljih 8 sestara, koje ostaju na zajedničkom treningu u Beogradu do polaska u Sofiju.

Uspomena na istorijski slet u Ruše

Sokolsko društvo Ruše je proslavilo, u nedelju, 25 juna, 25-godišnjicu istorijskog sleta društva Maribor u Ruše, kada je bila osvećena zastava društva Maribor, — održanog na udesni Vidovdan godine 1914, nakon kojega je počelo proganjanje Sokolstva u čitavoj Austrougarskoj monarhiji, a u Slovenačkoj naročito. Sokolski slet u Ruše, pre 25 godina, značio je zbor svih svesnih narodnih snaga, da u jugoslovenskom duhu rade na rušenju Habzburške monarhije i na ujedinjenju svih Srba, Hrvata i Slovenaca u nezavisnu jugoslovensku državu. Zato je i izabran Vidovdan kao datum sleta, a zbog svog jugoslovenskog i protu-austrijskog raspoloženja, Ruše je od protivnika jugoslovenstva bilo nazvano »malim Beogradom«. Sokolstvo u Ruše trebalo je tada da izdrži tešku borbu protiv Beča i protiv domačeg, Sušteršičevog klerikalizma, ali je junački izdržalo sva progona za vreme rata, tako da je sa ponosom moglo da proslavi 25-godišnjicu svog revolucionarnog sleta, godine 1914.

Proslava je obavljena uz prisustvo sokolskih delegata iz čitave Slovenačke, a naročito iz mariborske župe. Veličanstvena povorka je obišla varoš, a posle nje je održan sjajan sokolski zbor. Starešina društva Ruše, brat Krejči, je uputio pozdrav Nj. V. Kralju Petru II i setio se svih Sokola koji su pre 25 godina, zbog manifestacija u Ruše, morali da stradaju. Posle njega govorio je stari sokolski veteran, Davorin Lesjak, a onda brat Ilih iz Maribora, zatim Dr. Fornazarić, u ime matičnog društva Maribor, i brat Hočevar u ime mariborske župe. Obavljena je tom prilikom i posveta zastave društva Ruše, pa je brat Krejči naglasio, da toj zastavi »kumuju mučenici čitave Jugoslavije«.

Posle podne je priređen javni nastup, koji je uspeo u svima tačkama, a nakon toga je priređena ponovo povorka, koja je od mnogobrojnog stanovništva i gostiju bila srdačno pozdravljena i obasuta cvećem.

Jubilej Laškog Sokola

Pišu nam iz Laškog:

Dvajset let je minulo od tedaj, ko se je Sokol prvič spustil iz sinjih višav na ta rajski kotiček naše domovine. Kljuboval je viharjem in nevihtam ter zre danes s ponosom nazaj na to sokolsko delo dveh decenijev.

Osiveli so sicer Sokoli, ki so pred 20 leti stali ob skromnem sokolskem gnezdiču. Marsikaterga od njih krije celo že zelena ruša. Toda ideja položena takrat v to malo sokolsko gnezdice je klila dalje in oni osiveli Sokoli, ki so kumovali ob njegovem rojstvu, pojačeni z mladim sokolskim rodom, ščitijo danes to sokolsko svetinjó. A cele čete naraščajnikov in sokolske dece jedva čakajo, da stopijo nekoč v vrste sokolskih čet in se, prežetni sokolskih idej in brezmejn ljubezni do rodne grude, vspnejo preko vsakdanjosti.

Dne 9 julija pa se bodo zbrale v Laškem številne sokolske čete, da počastijo svojega sokolskega druga ob njegovem jubileju, ki bo ena najpomembnejših letošnjih sokolskih manifestacij tukajšnjega okrožja.

Ze na predvečer t. j. 8 julija bo z naraščajsko akademijo storjen nekak uvod v to jubilejno slavnost. Dne 9 julija pa se bodo kosali naši mladci v meddruštvenih naraščajskih tekmah. Ob 14 uri pa bo zbor Sokolskega okrožja z razvitjem društvenega naraščajskega prapora, nato pa povorka skozi mesto. Temu sledi ob 16 uri javen nastop in nato družabna zabava.

Se posebej pa moramo omeniti okusno urejeno sokolsko razstavo, v Sokolskem domu, ki bo nazorno predočila društveni razvoj in delovanje.

Ne delamo nikakve kričee reklame, ker dobro vemo, da kdor je Sokol in kdor je dovteten za čare narave, ki jih mu Laško v toliki meri nudí, ta ne bo zamudil te lepe prilike ter bo prihitel dne 9 julija v Laško.

Franc Jenko

Važno upozorenje saradnicima i izvestiocima

Povodom učestalih sokolskih svečanosti, sletova itd. moramo upozoriti braću saradnike »Sokolskog Glasnika« i novinske izvestitelje, na jedan važan nedostatak.

Održi se na pr. svečanost, ili slet u Bledu, Subotici, Murskoj Soboti, Trbovlju, Starom Bečeju, Zagrebu itd. Urlo je čest slučaj da se, i pored najuspelije svečanosti, niko ni u društvu ni u župi ne nađe, da svom glavnom sokolskom listu, ma i sami red pošalje o tome, ma koliko da uspeh tih svečanosti to u punoj meri zaslužuje i ma koliko se truda i troška za njegovo postignuće uložilo. Bilo je slučajeva da su društva unajmila naročite fotografe koji su sletove snimali, pa se niko nije setio da po neki od tih snimaka pošalje »Sokolu« ili »Sokolskom Glasniku«; a ako je to i učinio, bilo je to iza desetak ili više dana, kada se gotovo zaboravilo na slet.

Ima, međutim, i savesnije braće, koji su nam o nekojima od tih svečanosti poslali lepe i tačne prikaze, ali tek onda kad smo mi već davno bili prisiljeni da, prema pričanjima i drugim novinama, skupimo po neki izveštaj, želeći da o tako lepim uspesima izvestimo na vreme, a ne tek onda kad prođe petnaestak dana. I rezultat je taj, da »Sokolski Glasnik« objavljuje izveštaje koji možda nisu uvek ni tačni, u nedoumici da li će uopšte neki izveštaj dobiti — a kad tačni i marljivo sastavljeni izveštaji stignu, onda čitav taj trud postaje uzaludan i svršava u — redakcionom košu...

Mi smo već nekoliko puta upozorili braću, da je aktuelnost jedna od glavnih odlika novinarskih, a u slučaju »Sokolskog Glasnika« nije teško stići na vreme, ako se ima imalo dobre volje za to. Naš list izlazi petkom, a sletovi i svečanosti drže se ponajviše nedeljom. Pošto se list prelama već u četvrtak, mi možemo da čekamo najdalje do srede, pa za nevolju i do četvrtka, da dobijemo izveštaj. Ali kad znamo da je minule nedelje bio čitav niz svečanosti, a mi do srede nemamo ni retka o njima, onda smo prisiljeni — ako nećemo do doživimo bruku, da o sokolskim stvarima budemo najlošije informirani mi, koji smo glavni organ Sokolstva, — da sami fabrikujemo izveštaje i da ih damo u štampu.

Račun je, međutim, vrlo prost. Braća izvestitelji treba da lepo odmah u ponedeljak, pod još svežim utiscima o svečanosti, nađu vremena da izveštaj napišu i da ga odmah u ponedeljak otpreme, da mu prilože po neku sliku, pa da ga tako dobijemo u utorak, ili najdalje u sredu. Na taj način njihovi, lepo sastavljeni članci, dobiti dolično mesto, svečanost će biti prikazana u pravoj slici, Sokolstvo će od toga imati koristi, a nama će biti prišteden trud da sami krpamo izveštaje, i neugodnost da zadoznele, dobre izveštaje, bacimo u koš.

Molimo starešine župa i društava da se prilikom svake sokolske priredbe već unapred pobrinu i za izvestioca i za eventualne slike, pa da mu stave na srce da postupi tačno prema gornjim uputstvima. Jer Sokolstvo je velika porodica, koja preko svoje štampe mora da prati i zna sve što se kod bilo kojeg člana porodice događa.

Deset godina od smrti dr. Žerjava

Slovenačke novine beleže opširno 10-godišnjicu smrti uglednog slovenačkog političara, Dr. Gregora Žerjava, koji se u čitavom svom radu isticao gorljivim jugoslovenskim osećanjem, i koji je naročito za vreme rata živo radio na ujedinjenju Jugoslovena. Ističe se pored toga, da je poć. Dr. Žerjav još od mladih dana bio i veoma marljiv sokolski radnik, da je učestvovao na svim sokolskim manifestacijama, te da je naročito zaslužan bio za gradnju sokolskih domova u Slovenačkoj, kao doživotni

Za slet na Sušaku

Sokolska župa Sušak—Rijeka javlja, da su za III slet sokolstva na Jadranu, 15 i 16 jula, odobrene povlastice na železnicama 75% za članstvo i 50% za nečlanove, a na parobrodima »Jadranske« i »Dubrovačke plovidbe« 66% za članove, 75% za naraštaj i decu i 50% za nečlanove.

Da bi se učesnici sleta mogli koristiti ovim povlasticama, potrebno je da nabave od Sletskog odbora legitimacije uz cenu od 1 dinar, sa oznakom, za koju kategoriju članstva ih trebaju, jer su legitimacije izdane u bojama (za članstvo crvene, za naraštaj i decu plave i za nečlanove bele). Naraštaj i deca koja putuju železnicom imaće legitimacije crvene boje. Sve ove legitimacije potrebne su učesnicima za nabavku železničkih legitimacija na polaznim stanicama (članovi »K 14«, nečlanovi »K 13«).

Sletske značke stajaju za članove vežbače 10 dinara, a za nečlanove i članove nevežbače 15 dinara. Jedino sa ovim značkama učesnici će imati pravo na zajedničku nastambu i prehranu, te na besplatno stajanje mesto na vežbalištu, a također i na privatnu nastambu ili na privatno rezervirano mesto u gostionicama. Hrana za čitav dan stajaje 15 dinara.

Učesnici, koji reflektiraju na privatnu nastambu i prehranu, treba da se što pre prijave sletskom odboru. Cene za hranu biće 20—22 dinara.

Jedinice moraju što pre da dostave popis učesnika i pošalju novac za legitimacije i značke.

ZA SLET U SOFIJI

Zetska plovidba A. D. Kotor, javlja da njen parobrod »Lovčena« polazi iz Varne za Jadran 13 jula o.g. Ovu priliku pojedini članovi sokolskih društava mogu iskoristiti za povratak sa sleta u Bugarskoj.

Zetska plovidba, u cilju da izađe Sokolima u susret, dala je popust na običnim cenama tako da put od Varne do Splita, koji traje od 13 do 21 jula, sa čitavom opskrbom i krevetom, u tufističkoj klasi, košta din. 1.100. Uzevši u obzir da bi broj putnika mogao biti veći predviđeno je za izvestan broj spavanje u sezlonima, na pokrivenoj palubi a ostala opskrba u turističkoj klasi, za cenu od 950 din.

U koliko bude interesenata, neka se izvole obratiti izravno društvu u Kotor, radi rezerviranja mesta i nabavke vozne karte.

Iz slovenskog Sokolstva

ČEŠKI SOKOLI NE IDU U SOFIJU

»Lidove Noviny« javljaju: 27 juna je trebala da otputuje međunarodna skupina »Češke Obce Sokolske«, pod većštvom načelnika Dr. Klingera, da učestvuje na međunarodnim utakmicama u Bolonji i u Sofiji, gde su bili pozvani od Italijanskog gimnastičkog saveza i od bugarskog »Junaka«. Međutim je toga dana bilo telegrafski javljeno Češkoj Obci Sokolskoj, da ne može da putuje, a isto tako su bile obustavljene utakmice žena za izbor takmičara za slet u Sofiju, koje su se imale održati 29 juna u Tyršovom domu. Sem toga bila je otkazana i javna vežba bečkog Sokola, u Engelmanovoj areni, koja je trebala da se održi prošle nedelje.

BELGIJSKI GIMNASTIČARI I SOKOLI

Organ Kraljevske gimnastičke federacije u Belgiji, donosi topli pozdrav češkim sokolima, u kojima ih uverava o svojoj nepromenjenoj odanosti i o živoj želji, da češki narod dobije ponovo slobodu, koja mu je nepravdom i silom bila oduzeta, kao što je i nezavisnost Belgije pred dva desetpet godina bila tretirana kao »krpa papira«.

Sokolsko društvo Ljubljana Šiška obvešta vsa bratska Sokolska društva, da je efektivna loterija Društva za zgradbu Sokolskega društva u Šiški preložena od 30. junija na 2. decembra 1939.

pretsednik »Udruženja za podizanje društvenih domova«. Dr. Žerjavu neka je zato večita hvala i slava!

Čitajući novine ..

»Subotičke Novine« se ljute što su Nemci, na čuvenom zboru u Apatinu, na kojemu su tražili da Nemci u Vojvodini pregovaraju sa »najvećim državotvornim narodom«, kao država sa državom, i na kojemu su naglašavali da će Apatin ostati večno nemački, — o drugim narodnostima u Bačkoj govorili, kao o nekim podljudima, dok su jedino Nemci čista i napredna rasa...

Ali šta tu koristi ljutiti se?... Nemci su zato uzeli taj ton, što govore o »stomilijonskom narodu«, i što smatraju da su svi ostali samo drobiž za hranu tog velikog. I najbolje ćemo im pokazati da nismo »podljudi«, ako se budemo svi ujedinili i složno pokazali, da je sve što postoji u Vojvodini, sada i za uvek jugoslovensko!

Već mesecima nema u nemačkoj štampi ni najmanjeg napada na Sovjetsku Rusiju, a antikomunistički pakt, u koji se, zbog tobožnje odbrane od boljševizma, htelo uplesti čitav svet, funkcioniše odlično protiv Engleske, Francuske, Amerike, Kine i Poljske. Jedino protiv koga ne funkcioniše, to je — boljševička Rusija!

Obratno čak, — vode se pripreme za trgovačke pregovore Nemačke sa Rusijom, a nemačke novine pišu da bi Nemci bili spremni da naprave pakt na deset godina sa Rusijom i da nadovežu tesne trgovačke veze, ako bi se Rusija posvetila isključivo politici u Aziji, i nebi se mešala u evropske stvari. »Westdeutsche Beobachter« je još iskreniji i piše: »Nemačka nema nameru da se zbog ideoloških motiva tuče sa Rusijom. Nemački životni prostor se zaustavlja na ruskim granicama. Sa Poljskom, a ne sa Rusijom, ima Rajh svoj spor.«

Međutim, čini se da su i Rusi, a ne samo Poljaci, naučili čitati, pa to tumače ovako: Prekjučer su se tražili samo Sudeti, jučer samo Češka i Slovačka, danas sve do granice Rusije, a sutra... bogzna do kuda! A antikomunistički pakt služi još samo kao varka za budale (i za pokvarenjake!..)

Smrt br. M. Stevanovića-Cupare

Prošle nedelje umro je i pokojan u Vrađu poznati nacionalni i sokolski radnik, Mihaelo Stevanović-Cupara, učitelj u penziji, četnik i osnivač sokolskog društva »Dušan Silni« u Vrađu.

Stevanović-Cupara je počeo raditi prvi na širenju sokolstva u svom kraju, još dok je Sokolstvo kod nas bilo u pivoju. Bio je jedan od prvih naših gimnastičara i prvi je svršio predčacku školu u Praru.

Već r. 1895 je bio na čelu osnivača Sokolskog društva »Dušan Silni« u Vrađu, kome posvećuje sve svoje slobodno vreme. Više godina bio je u Upravni odbor Sokolske župe Niš. Zbog bolesti 1935 godine izabran je za počasnog staršinu Sokolskog društva u Vrađu. Vredno je istađi, da je prema poslednjoj želji sahranjen u sokolskoj odori.

Mihaelo Cupara istakao se i na ostalim poljima nacionalnog rada, naročito kao sekretar glavnog četničkog odbora u Vrađu, gde 1903—1905 godine sakuplja dobrovolje-četnike, snabdeva ih novcem i oružjem, prebacuje ih noću prema Skopskoj Crnoj Gori.

Pok. Cupara preživio je i Albanску Golgotu, ali ni u najtežim trenucima nije zaboravljao svoju dužnost narodnog učitelja. On je 1916 godine u selu Skočiviru, na Kajmakčalanu u neposrednoj blizini fronta, formirao prvu srpsku osnovnu školu, učeći u njoj decu knjiži i pesmi.

Pok. Cupara bio je član mnogih nacionalnih društava, a bavio se i novinarstvom. Koliko je bio uvažan najbolje je dokazala njegova sahrana. Odličnom i nezaboranom sokolskom radniku i borcu neka je večita slava!

Na dalmatinskom Kosovu

Pišu nam iz Šibenika:

Naročiti odbor izdao je proglaš za proslavu na dalmatinskom Kosovu u Vidovdanu, pa je bilo pozvato i naše Sokolstvo da na tim svečanostima učestvuje, ali usled duha tog proglaš, na žalost, nije moglo. Proglaš je, naime, sav upućen isključivo Srbima i Pravoslavicima, bez i najmanjeg spomena jugoslovenstva; a u njemu se govori isključivo o srpskom narodu, o dalmatinskim pravoslavicima, o sinovima i kćerima pravoslavlja, i samo oni se pozivaju, da u slavi učestvuju.

To nam je u toliko čudnovatije, što baš ove godine pada 25-godišnjica veoma značajnog sokolskog sleta na tom istom dalmatinskom Kosovu, baš na Vidovdan g. 1914, koji je bio izrazito jugoslovenski i na kome je hrvatsko sokolstvo učestvovalo gotovo u većem broju nego li srpsko, a sve u duhu jedinstva i ljubavi, tako da su baš sa tog sleta mnogi strpani direktno u zatvor. Gospoda iz odbora valjda nisu zaboravili, šta je značila tada ta velebna jednodušnost Srba i Hrvata na dalmatinskom Kosovu, i kakav je udarac predstavljala za naše neprijatelje; — pa su po tome mogla da zaključe da bi za te iste neprijatelje i danas bilo teže da se Vidovdan na dalmatinskom Kosovu proslavio u znaku jugoslovenstva i zajednice Srba i Hrvata, a ne isključivo i samo pravoslavlja. Pogotovo kad se zna, da se u duhu jugoslovenske ljubavi i zajednice ovogodišnji Vidovdan proslavlja i na pravom Kosovu, usred Srbije, te u Ravanici, u Vrdniku itd.

Doznajemo, međutim, da se, i pored takvog proglaš, svečanost na dalmatinskom Kosovu tako razvijala, da su pale najsrdačnije reči na adresu Hrvata i jugoslovenske zajednice. (Op. Ur.)

POLJSKA I SLOVENSTVO

Poljska revija »Povstaniec« objavljuje nedavno članak »Razvijmo zastave slovenstva«, koji završava:

I američki novinar R. L. Buell, digno iz pepela i prašine zastavu Slovenstva, da bi, u zbijenim redovima, s njom stupali kao slobodni sa slobodnim, kao ravnopravni sa ravnopravnim — slovenski narodi — svojim sudbinski određenim ciljevima, obnovi svoje velike i stvaralačke zajednice i lepšoj budućnosti čitavog čovečanstva.

I američki list »Njujork Tajms« objavljuje nedavno članak »Poljska između čekića i nakovanja«, u kome kaže da Poljska hoće da preuzme vođstvo slovenske misli, te da slovenska rasa ima budućnost u Evropi.

ČLANSKE ZNAČKE I LEGITIMACIJE

moгу se dobiti kod Jugoslovenske sokolske matice, pa se upozoravaju bratske jedinice da se sa porudžbinama ne obraćaju Savezu Sokola, već Jugoslovenskoj sokolskoj matici Ljubljana, Narodni dom, — jer ona jedina ima značke i legitimacije.

JUGOSLOVENSKA FABRIKA ALKALOIDA hemijskih i farma. proizvoda

S. i F. Ogњanović

Скопље

ПРОИЗВОДИ

све врсте опојних дрога

Morphin

Godein

Aethylmorphin

Diacethylmorphin

Thebain

Paraverin

Narcotin

Extractum opii

Opium pulvis

Zanimljivosti iz doma i sveta

Narodni zastupnik nemačke manjine, Franjo Ham, održao je u Torži skupštinu na kojoj je izjavio, da je zajedno s ostalim predstavnicima nemačke manjine imao razgovor sa pretsednikom vlade i ministrom prosvete u vezi s osnutkom nemačke gimnazije u Jugoslaviji. Ministri su izjavili, da su sporazumni s ovim zahtevom nemačkih poslanika.

Italijanska štampa je vrlo nezadovoljna prijateljskim ugovorom između Turske i Francuske, a istodobno napada Rumuniju, kojoj prigovara da radi na stvaranju jednog velikog bloka, od Egipta do Baltičkog mora, u kome bi bile i Turska i Poljska. Sem toga, italijanski listovi doznaju, a engleski listovi to potvrđuju, da rumunski ministar spoljnih poslova, Gafenko, ima plan za preuredenje i upotpunjenje Balkanskog saveza, na način da bi balkanske zemlje osigurale pomoć jedna drugoj, bez obzira od koga budu napadnute.

Istovremeno nemačka štampa upućuje oštre opomene Rumuniji i Belgiji, naročito zbog vesti da bi pretsednici belgijskog generalnog štaba imali da započnu razgovore sa francuskim i engleskim generalnim štabom.

U glavnom gradu Norveške, Oslu, priredjen je »dan severne demokratije« u obliku zajedničke svečanosti svih triju nordijskih naroda. Na svečanosti su uzeli učešća pretsednici vlada Švedske, Norveške i Danske. Norveški pretsednik vlade, Nigarsvold je izjavio, da nordijski narodi po svaku cenu hoće da očuvaju demokratsko uređenje i da će se boriti protiv svih pokušaja diktature. Odlučili su da se još čvršće međusobno povežu, za odbranu svojih interesa. Švedski ministar Hanson je veličao demokratiju i slobodu duha, kao stupove nordijskog javnog života, a danski pretsednik vlade, Stauning, je naglasio da se severni narodi neće nikada odreći demokratije, ni za ljubav fašizma ni za ljubav komunizma.

ТЕКСТИЛНА И ИНДУСТРИЈА „ВАРДАР“ СКОПЈЕ

Рибаревић, Шећерниновић
и Димитријевић

Израђује све врсте памучних
штофова по најјефтинијим
ценама.

Творница шећерних производа ПАНЕ Д. ЖУНГУЛОВИЋ Скопље

Соколске заставе израђујем
свилном и златом везене врло
лепе уз најповољније цене.
Моја 40-годишња пракса сваком
гарантује да ће бити код мене
најбоље и најјефтиније
послужен.

НИКОЛА ИВКОВИЋ Нови Сад

ČASOVNIČAR I JUVELIR

M. MITROVIĆ

TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust

Cene vrlo solidne. Stručan rad
Tražite cene za izradu klinaca i značaka.

М Л И Н
БЕЋИРА ЕМИНА И БРАЋЕ
С К О П Љ Е

Сав школски и канцеларијски прибор добићете најјефтиније у књижари
ЈОВАНА Ђ. ПОПОВИЋА
 Скопље — Фрушкогорска 5.

Парфимеријско - бижутеријска радња
„ЈУГОСЛОВЕНСКИ БАЗАР“
 Скопље
 Краља Петра 33 и Поречка 1.

ИНДУСТРИЈСКО ПРЕДУЗЕЋЕ
 за прераду гвожђа и метала
„ВАРДАР“
БРАЋА ГАЛИЋ — СКОПЉЕ

„НЕМАЊА“
Задружна штампарија Вардарске бановине Скопље
Прима на израду све штампарске послове, по умереним ценама. - Располаже са модерним машинама. - Израда првокласна.

КОЖАРСКА ТРГОВИНА
БРАЋА ШЕЋЕРИНОВИЋ
 СКОПЉЕ — РАШКА 54
 Има у свако доба на лагеру све врсте коже за ципеле и то: лака свих врста, шевроа, бокса, крокодила, антилопа свих боја као и остале робе која засеца у кожарство.
 — Цене солидне —
 — Лагер велики —

Фабрика сапуна Ђакова „Аеро“
 БРАЋА СТЕВАНОВИЋ и СТ. СТОЈАНОВИЋ
 С К О П Љ Е
 Производи:
 све врсте пераћих и тоалетних сапуна све козметичке препарате производе као и Соду за веш — Коломаст — Цакове и др.
 ТРАЖИТЕ СВУДА „АЕРО“ ПРОИЗВОДЕ

Државни бановински хотел
Врањска бања
 ХОТЕЛ ПРВОГА РЕДА СА 80 НАЈМОДЕРНИЈЕ УРЕЂЕНИХ СОБА. СОБЕ СУ СНАБДЕВЕНЕ ТОПЛОМ И ХЛАДНОМ ВОДОМ, ЕЛЕКТРИЧНИМ ОСВЕТЉЕЊЕМ И ЦЕНТРАЛНИМ ГРЕЈАЊЕМ, ПОМОЋУ МИНЕРАЛНЕ ВОДЕ ТАКО, ДА ОМОГУЋУЈЕ И ЗИМСКО ЛЕЧЕЊЕ. ХОТЕЛ СЕ НАЛАЗИ У ИСТОЈ ЗГРАДИ СА КУПАТИЛОМ.
 ХОТЕЛ ИМА И РЕСТОРАН СНАБДЕВЕН ПРВОКЛАСНИМ ЈЕЛИМА — ДОМАЋИМ И СТРАНИМ — ТЕ ЗАДОВОЉАВА И НАЈВЕЋЕ ГУРМАНЕ ДОБРИХ ЈЕЛА.
 ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ
 ОБАВЕШТЕЊА ТРАЖИТЕ ПРЕКО УПРАВЕ ХОТЕЛА.
 СТАЛНА ТЕЛЕФОНСКА ВЕЗА БР. 4.
СВИРА ОДЛИЧАН „ЦАЗ“

СКОПЉАНСКА ИЗВОЗНА БАНКА
Banque D'exportation de Skopje
 Капитал 5,000.000 динара
 Жиро konto: Народна Банка
 Телефон 13
 Телеграм: „Извозбанк“

ДИМИТРИЈЕ ХАЦИ ТОМИЋ
 Радионица свију врста кола и аутокаросерија
 Основана 1910 — Скопље
 Чековни рачун код Поштан. штедионице бр. 81.193.
 Телефон бр. 683

„Фото-Оптика“
 — С К О П Љ Е —

ГВОЖЂАРСКА РАДЊА Крсте и Владе ГАЛИЋА СКОПЉЕ
 Грачаничка ул. бр. 4

 Препоручује своје богато стовариште.

МОСТЕР
 творница лака и боја д. д.
Загреб
 Продавница Скопље

ВРАЊСКА БАЊА
 ОД СТАНИЦЕ УДАЉЕНА САМО 3 КМ.
 Надморска висина 350 м. Клима умерено континентална. Ноћи у лето хладовите.
МИНЕРАЛНИ ИЗВОРИ
 Многобројни извори вруће воде извиру на левој обали и у кориту реке Бањске. Има неколико извора сумпорне воде, који су по хемијском саставу слични са различном температуром.
КУПАЊЕ И ПИЋЕ
 За купање и пиће употребљују се: сумпорни извор, који даје 5.5 л. у минути, са температуром 84°, он снабдева сумпорни басен за купање. Гвожђевити извор, 7 л. у минути, температура 63°, и снабдева гвожђевити басен. Мешовити извор, 4.25 л. у минути, температура 72°, снабдева водом мешовити басен. Врући извор, 60 л. воде у минути, температура 89.5°. Велика чесма за пиће на обали реке даје 35,2 л. воде у минути, температура 92°.
КУПАТИЛА
 Три басена и 30 засебних када, везаних ходником са бањским хотелом.
ЛЕЧИ
 Сва реуматична обољења зглобова и мишића, неуралгију, ишиас и лумбаго, гихт, разне женске болести. Пomaже после лечења сифилиса, опорављају се скрофулозни, лимфатични и анемични, нарочито деца. Такођер лечи не-застареле парезе, скорашње ангинозе, и поремећаје у кретању (ишчашења, прелом костију, атрофију мишића, итд.). Пиће корисно утиче на варење.
 Реконвалесценти после дужих болести опорављају се убрзо, а хронична маларија индигирана је такође. Затим, ране, које не срашћују, хрои. фистуле, срчане компензиране болести, извесне кожно болести (хронични екдеми, лишаји, фурункулозе итд.). Најзад одлична је за одмор и рeзоноду свих којима је потребно да се одморе после напорног рада.
КОНТРАИНДИКАЦИЈЕ :
 Стадна грозничава стања, јако изнурена лица, декомпензације срца и јаке склерозе, туберкулоза, јака неурастенија, хистерија, акутне кожно болести, трудне жене.
ИЗЛЕТИ
 Врањска Бања има веома пријатне шетње у околину, а нарочито серпентинама до **Хладне воде**, одакле је веома леп изглед на долину Јужне Мораве.
 Једнодневни излети возом или колима у Врање, Куманово, Скопље, Владичин Хан, Сурдулицу, Предејане, Грделицу, Лесковац и Ниш.
 За време главне сезоне стални аутобуски саобраћај Врањска Бања—Врање.
СЕЗОНА
 Бања је отворена целе године. Сезона се дели на летњу и зимску, а летња сезона на време.
 од 1 маја до 15 јуна
 од 16 јуна до 31 августа
 од 1 септембра до 1 октобра.